

Uradno je bil naznanjeno, da se bo prašiče odvezlo "bogatim kapitalističnim elementom," da pa bo vsaka družina upravičena na najmanj dva prašiča. Nekateri krogi tolmačijo ak-

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

O ČEMU STA POLEMIZIRALA MOLEK IN ŠABEC?

(Kratki pregled razprav, polemik in naziranj bivšega urednika "Enakopravnosti" g. A. Šabca, izpopolnjen z njegovimi polemikami z A.D., vse skupaj pa gledano v luči sodobnih razmer.)

O komunizmu in diktaturi v Rusiji

II.

Šabčev odnos napram komunizmu, za katerega je izjavil, da je takorekoč v krvi slovenskega ljudstva, in s katerim da nima slovensko ljudstvo ničesar izgubiti, pač pa utegne z njim mnogo pridobiti, bi ne bil popolnoma jasen, če se ne bi ozirali tudi na njegovo naziranje glede diktatur. O tem tudi danes zelo aktualnem vprašanju je podal dobro dokumentirano študijo v polemiki z Molekom "Naj se izčistijo pojmi." (II. del v "E." z dne 23. jan. 1943), ki se delno glasi:

Glede diktatur, enih in drugih, pa to-le: Urednik Enakopravnosti jih prav tako mrzi in obsoja kakor urednik Prosvete. Ker pa je obema znano, da ima vsako pravilo svojo izjemo, posebno kadar gre za 'expedienčno' (spet tista nesrečna beseda, ki je igrala glavno vlogo pri našem državnem departmentu v njegovih odnosih do kvizlingov v Vichyju in pri Eisenhowerju v njegovih odnosih do Darlana), pa menimo, da ima Stalin do njene uveljavljanja v Rusiji prav toliko pravic kakor Churchill v Angliji, Roosevelt v Ameriki, ali Eisenhower v severni Afriki. Ker so nam vsem znane junaške borbe ruskih armad in strateški genij njihovih voditeljev, ki so ustavile Hitlerjeve horde ter jim presrečile poplavo in zaslužnje sveta (tudi tistega, v katerem živita Molek in pisec teh vrst), naj urednik Prosvete, ki ve, da je bila Rusija pred pet in dvajsetimi leti ena najnazadnjaških dežel z nepismenim ljudstvom in skoro brez industrije, pojasni, kako bi rusko ljudstvo v tem kratkem razdobju brez diktature tako silno napredovalo, kakor je. Kako je to, da ima danes Rusija, ki je izgubila eno tretjino svoje industrije, na dva tisoč milj dolgi fronti, tisoče in tisoče najmodernejših tankov in letal? O res je, da ji Ameriki in Anglija pošiljata, kar pač moreta, toda v ogromnem razmahu in pri neizbežnem uničevanju materiala v sedmih ruskih ofenzivah, so ameriške in angleške pošiljke—kaplja v morje. . . Kakšne evolucije, demokracije in svobode bi se Molek poslužil, da bi naučil 190-milijonsko nepismeno rusko ljudstvo v pet in dvajsetih letih pisati in brati, izdelovati ter upravljati stroje in letala in ljubiti svojo domovino in njenega vidnega voditelja tako, kakor ljubi in obožuje rusko ljudstvo Rusijo in njenega vodjo—Stalina?"

Opravičilo o nujnosti diktature in njeni potrebi (kar je brez dvoma v polnem soglasju z Marksovim "Komunističnim manifestom") je Šabec zaključil z očetovskim svarilom naslovljenim na Moleka, ki ga je povzel po Novaku:

"Kdor ne zaveda se zmot, poguba je njegova usoda."

K gornjemu pa je pristavil še svojo lastno, zelo priložno misel: ". . . in se bo našel v postelji s priležniki, ki jih ne bo vesel, kakor ne oni njego. . ." (Menda tako kakor Šabec danes ni vesel, da se nahaja v postelji klerikalcev, od katerih si izposoja Cicibanove pesmi? Od ured.)

O predvojnih režimih, dr. Kreku itd.

Vprašanje je: Zakaj je Šabec vrgel vse svoje globoko slovniško znanje v borbo proti zakrtnim klerikalcem in nazadnjaškim socialistom tipa Moleka? Zakaj je s tako jasno dalekovidnostjo celo vztrajal pri prepričanju, da je "slovensko ljudstvo bilo (in je) po svoji naravi socialističnih in komunističnih nazorov" ter da ruskemu in slovenskemu narodu "ne moreta komunizem in socializem ničesar vzeti, dočim jim utegneta mnogo pridobiti?"

V svoji znameniti analizi o naravi slovenskega ljudstva je že povedal, da če se je Cerkev izneverila naukom

Življenje slovenskih kolonistov v Banatu

Dve leti in pol sta že minili, kar so slovenski kolonisti odšli s svojimi družinami v Vojvodino, da si v Banatu ustvarijo nove domove, novo življenje in da s svojim delom prispevajo k našemu splošnemu gospodarskemu napredku. V Gudurici, Mariolani, Veliki Gredi, Sečenovu in vrhu, mestu in vaseh, ki ležijo nedaleč od romunske meje, so poselili zapuščene domove vsega dobrega sitih banaških Švabov, ki so podlo zlorabili gostoljubnost našega ljudstva.

Rodovitna, darežljiva banaška zemlja jih je že nestrpno pričakovala. V družbi srbskih, madžarskih, slovaških, romunskih, makedonskih in drugih kolonistov ter starih naseljencev so jo začeli obdelovati in se uživljati v novem okolju. V tem času smo le poredko slišali o njih. Prav malo smo vedeli, kako so se znašli v daljni Vojvodini in kako izpolnjujejo naša pričakovanja, da bodo na novem mestu pokazali prav tako delovno borbenost, kakor so jo med vojno, ko so se s puško v roki borili za našo svobodo. Zato smo jih letos obiskali, da se podrobno seznanimo z njihovimi uspehi in težavami.

Ko smo nedavno nedeljsko jutro izstopili na postaji v Veliki Gredi, nas je navdajala največja radovednost, kakšno bo prvo srečanje in kakšni prvi vtisi. Velika Greda je podobna drugim banaškim vasem, katerih značilnost so široke vaške ulice. Lične pritlične hiše varujejo pred hudo vročino in burjo visoke akacije. Svojevstveni pečat pa daje Veliki Gredi velika opekarna, ki obratuje v bližnji postaji.

Glavna vaška ulica je dolga več kakor kilometer. V prvih hišah prebivajo večinoma Madžari, v sredini Slovenci, na drugem koncu vasi pa živijo Srbi, ki so se naselili tu že po prejšnji svetovni vojni.

V Veliki Gredi živi danes okoli 60 slovenskih družin. Polovica jih je združila svojo zemljo in svoje delovne moči v obdelovalno zadrugo "Toneta Vidmarja-Luke," v kateri smo se najprej oglašili.

Mnogo se jih je vrnilo

Novica, da je prišel obisk iz domovine, je kmalu privabila v zadrugni dom precej zadrugnikov. Prišel je predsednik Matjež Milave, notranjski rojak, prišel je blagajnik Vinko Demšar, prišel je predsednik mladinskega aktivna Alojz Jerič, prišla je tajnica Zinka Trbovšek in še drugi. Iz živahnega razgovora se nam je kmalu pokazala slika njihovega življenja in dela. Ugotovitve, ki veljajo za Velike Grede, veljajo skoraj v celoti

tesarja iz Nazareta in krenila z njegove ceste na stranpota, vodeča do zemeljskih blagrov, oblasti in bogastva tega sveta, da to na stvari ni ničesar spremenilo in da se je ljudstvo, ki je ostalo po svoji naravi to, kar je zmerom bilo, oprijelo popolnoma logično drugega socialnega vzora—sledilo je Marksu in njegovim komunističnim idejam.

V Sloveniji, kjer je kot je to aCnkar že povedal, "največja politična stranka slonela na babjeverstvu," je povsem umevno, da so se stare preživele ideje sesule kot slovine Potemkinove vasi. Zato je že Šabec napovedal novo zarjo, ki se je porajala v času, ko je Osvobodilna fronta vodila junaško borbo proti zunanjim in notranjim sovražnikom ljudstva. To borbo je z vso vnemo podprl ne samo radi svojih k progresu stremečih idej, ampak tudi radi globokega razočaranja nad "nezmognimi vladami" predvojne Jugoslavije. O tem pravi:

"Partizani se bore proti povratku predvojnih ramer ter proti povratku jugoslovanske zamejne vlade, ki je bila vlada nezmožnih klikarjev, arogantov, apizarjev in kvizlingov, ki jih na važnih postojankah, kakor na primer v Washingtonu, še vedno zastopajo osebnosti, ki so zastopale prej vse jugoslovanske nacifasistične režime." ("Borba za načela v Jugoslaviji." Polemika za A.D. v "E." z dne 5. jan. 1943).

(Dalje prihodnjič)

obdelali in se redno udeležujejo zadrugnega dela.

Zadruga pa je tudi v drugem svojem delu zelo iniciativna in uspešna. V stavbi, kjer ima svoje prostore, so si zadrugniki uredili nedavno lepo dvorano za svoje sestanke in prireditve. Njen prosvetni odsek je priredil že več prireditev. Igrali so celo "Kralja na Betajnovi," s katerim so v Mariolani tekmovali s tamkajšnjo igralsko skupino.

Uredili so si tudi svojo mehanično in mizarsko delavnico, ki sta prav dobro opremljeni. Mehanično delavnico vodi Martin Petrič, ki je zelo vnet in napreden zadrugnik. Zadruga ima svoj čebelnjak, ki ga vodi zadrugni čebelar Jegrišnik z največjo ljubeznijo. Sedaj šteje okoli 50 panjev. Čebele imajo tudi drugi zadrugniki, ki so se že v Sloveniji bavili z njimi.

Skupne obveznosti imajo prednost

Zadrugniki, kakor tudi drugi Slovenci in kolonisti sploh, imajo skoraj vsi lepe domove. Uredili so si prijetna bivališča, v kateri skušajo vnesti čim več slovenske domačnosti. Toda ne zapirajo se vanje, vneto se udeležujejo vsega vaškega življenja. Pri vsaki akciji sodelujejo in slišali smo pohvalo, da so povsod prvi. Svoje zastopnike imajo tudi v krajevnem ljudskem odboru, kjer složno delujejo s srbskimi in madžarskimi zastopniki.

Vneto se udeležujejo gradnje skupnega zadrugnega doma, ki bo stal sredi vasi in bo po obveznosti, ki so jo sprejeli, dograjen še pred Kongresom. Pri gradnji se je nedavno izkazala zlasti četrta mladinska četa, ki jo sestavljajo sami slovenski mladinci. Ko smo tisto nedeljo obiskali staviščice, je bilo na njem vse živo. Pomagali so celo pionirji, ki so podajali in skladali opeko.

Kakor pri gradnji doma, tako so se izkazali tudi pri vpisovanju posojila in pri kontrahaciji žitnih presežkov. Že takoj prvi dne so prijavili, da bodo vpisali 70.000 dinarjev posojila, kasneje pa so to vsoto nedvomno še povišali. Samo zadrugniki so se obvezali za 40.000 dinarjev. Kontrahirali so vsi vaščani brez izjeme. Kontrahirala je zadruga svoje presežke, kontrahirali pa so jih tudi zadrugniki in nezadrugniki, tako da so bili aktivisti zelo zadovoljni.

Slovenski učitelj Alojz Novak, rojak iz Prekmurja, ki je med kolonisti zaradi svojega pravičnega vzgojnega in političnega dela zelo priljubljen, mi je takole označil, kako se razvija skupno življenje med Srbi, Madžari in Slovenci:

"Najprej naredimo to, kar se tiče skupnosti. Skupne obveznosti imajo prednost. Nato pa izpolnjujemo vsak svoje naloge, vendar tako, da nikoli ne morejo prizadeti pripadnikov drugih narodnosti."

Slovenski otroci imajo svojo šolo. Njihov razred je pod isto streho kakor razred madžarskih otrok. V igri in učenju so se že zelo navezali drug na druge in slišali smo dve madžarski deklici, ki sta že zelo dobro govorili slovensko. Ko bi bilo dovolj prostora, bi bila šola skupna tudi za srbske otroke, kar bi bilo velikega vzgojnega pomena. Zato računajo že tudi s tem, da bodo kasneje zidali novo šolo, v kateri bodo razredi vseh narodnosti.

Prav tiste dni so se slovenski pionirji pripravljali na svojo prireditev z igrco "Zadrugni dom." Pri vaji so izvrstno zapeli razne partizanske in narodne pesmi. Učiteljica Eta Novakova, ki poučuje madžarske otroke, je ugotovila: "Slovenski otroci lepo pojejo, madžarski lepo plešejo, srbski pa lepo deklamirajo in se tako dopolnjujejo."

V Vršču so Slovenci v skupni zadrugi s kolonisti drugih narodnosti

V Vršču, kjer je 82 slovenskih družin, sta se nedavno združili kmečka obdelovalna zadruga "Triglav," v kateri je bilo 37 slovenskih družin, in zadruga "Bosanska Krajina," v kateri so bili dalmatinski, bosanski, črnogorski in drugi kolonisti. Nova skupna zadruga se imenuje "Bratstvo in edinstvo." Njen predsednik je Dragan Gjenopolec, podpredsednik pa Jože Pahor. Zadruga je pretežno vinogradniška in poljedelska. Zemlje ima nad 1.000 orolov. Tudi njej primanjkuje še živine. Letos bodo gradili veliko gospodarsko dvorišče z raznimi hlevi, tako da bo prostora za 60 krav, 60 konj, za prašiče, perutnino in drugo žival.

Zadruga je letos mnogo boljše obdelala svojo zemljo kakor lani in zato pričakuje, da bo tudi pridelek znatno večji. Nanj bo vplivalo tudi ugodno vreme, zaradi katerega žito zelo lepo kaže. Težave pa ima z delovnimi močmi, katerih ima premalo. Delo opravljajo zadrugniki po brigadnem sistemu; imajo tri vinogradniške, eno poljedelsko eno vrtnarsko in eno živinorejsko brigado. Delajo pomešano pripadniki vseh narodnosti. Brigade so si napovedale tekmovanje, zadruga pa tekmuje kot celota z velikim državnim posestvom v Vršču "Sonja Marković."

Zadrugniki pričakujejo letošnjo letino z največjim zaupanjem. Zadrugni blagajnik nam je izjavil:

"Letos jako lepo kaže, da bomo poplačani za vse nazaj."

Tudi v Vršču se Slovenci aktivno udeležujejo vsega javnega in skupnega življenja. Prosvetno se uveljavljajo v društvu "France Rozman," ki je podružnica osrednjega društva v Beogradu. Priredili so že več priložitostnih prireditev, imajo svoj pevski zbor in svojo godbo, ki uživa prav lep sloves.

V Vršču so danes tri kmečke obdelovalne zadruge. V kratkem pa se bodo verjetno združile v eno, ker se je prva združitev pokazala kot zelo koristna.

Najštevilnejša slovenska kolonija je v Gudurici

Gudurica leži 10 kilometrov vzhodno od Vršca, tik ob romunski meji. Čeprav so se tudi iz Gudurice vrnili številni kolonisti nazaj v Slovenijo, zlasti Prekmurci, ki so naselili reakcionarni propagandi, je danes slovenska kolonija v tej vasi še najštevilnejša. V Gudurici živi 110 slovenskih družin, od teh se

jih je 65 združilo v obdelovalno zadrugo "Slogo." Zadruga je predvsem vinogradska, sadjarska in živinorejska. Že doslej je dosegla lepe gospodarske uspehe, saj je lani izplačala v vsej Jugoslaviji najvišje mezde za vsak delovni dan. Lanski vinski pridelek je bil prav dober. Priredeli so povprečno po 3.000 litrov na orol. Tudi letos vinogradi ne kažejo slabo, a ker nimajo strojev, jih delo zelo lovi. V zadrugi so tudi kolonisti drugih narodnosti, Makedonci, Madžari in Srbi, tako da šteje zadruga skupno 103 družine. V kratkem pa se bo verjetno združila z makedonsko zadrugo, v kateri je 30 družin.

V Gudurici so bile v začetku prav tako velike težave, ne samo z zemljo, temveč tudi z ljudmi, ki se niso zavedali svojih dolžnosti do skupnosti. Toda večina teh je sedaj že odpadla in se tako zadruga kakor celotna vas lepo razvija. Primanjkuje pa jim delovne sile.

Slovenci se vneto udeležujejo vsega skupnega življenja. Za ljudsko posojilo so se obvezali, da bodo vpisali visoke vsote. Zakonca Krpanova sta se zavezala, da bosta prispevala 100.000 dinarjev. Imajo tudi svoj pevski zbor, svojo knjižnico, med nje prihaja slovensko časopisje, mnogi pa so si že nakupili radijske aparate.

Zadruga gradi letos svoje gospodarsko dvorišče, kjer bo po desetletnem planu stalo nekaj 25 raznih gospodarskih zgradb. Nabavlja si živino, zlasti delovne konje, ki jih zelo potrebuje. Vinske kleti pa imajo že danes velike. Vanje lahko spravijo 80 vagonov vina.

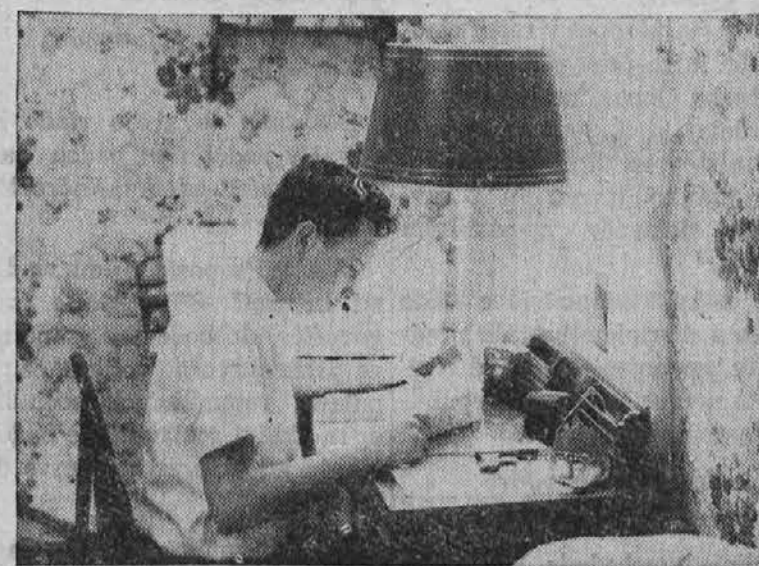
Take so najvažnejše beležke, ki smo si jih napravili s pota po banaških vaseh, kjer so nastanjeni Slovenci. Povedo nam predvsem eno: v začetku so bile precejšnje težave, ki so povzročile, da so iz nove skupnosti odleteli vsi, ki je niso bili vredni. Danes je vse to že premagano in slovenski kolonisti, ki so vztrajali, so že na poti lepšega in boljšega življenja. —29.

POGOVOROV GLEDE ITALIJSKIH KOLONIJ NE BO

WASHINGTON, 6. sept.—Najvišji ameriški uradniki so danes označili sovjetsko zahtevo za obnovo pogovorov glede usode bivših italijanskih kolonij za "propagandno potezo."

Smatra se, da bodo zapadne sile zavrgle zahtevo Moskve, da se za 15. septembra skliče poseben sestanek zunanjih ministrov, na katerem bi se razmotrivalo o tem vprašanju.

HOME STUDY LIGHTING IMPORTANT AS 200,000 PUPILS RETURN TO SCHOOL

With approximately 200,000 boys and girls returning to Greater Cleveland schools this month, and the area going off daylight saving time on September 26, correct lighting for study purposes should be a major concern of all parents.

Each home study area should be lighted to safeguard eyesight and make it easier for the student to do his work well.

A desk or study lamp, with a wide shade and 150-watt bulb to give plenty of glareless light, is recommended. The lamp should be placed so that the bottom of the shade is about at the student's eye level. If the lamp is too high, the student's chair may be built up with pillows. If the lamp is too low, it may be raised by putting it securely on a flat block of wood.

Lamp shades should shield the bulb from the eye, and be white-lined to reflect the light downward. Lamps should be on the left for right-handed persons, and on the right for left-handed persons, so that shadows are not thrown on the work.

A light-colored desk blotter is suggested to cut down the reflection and contrast from a shiny desk top.

Giving the student a comfortable, well-lighted place for study is a most important way in which parents can assist their children with homework. Studying in dim or glaring light is harmful to the eyes. It is claimed that more pupils fail in school work each year because of poor vision than for any other reason.

TRAGEDIJA ŠPANIJE

Save Used Fats, Says Star Of "When A Girl Marries"

TRŽAŠKA CESTA

OBLAK MOVER

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

TEKOM ČASA.

DR. J. V. ZUPNIK

Tel.: EN 5013

\$2163.45
REWARD!

**PICK OUT YOUR
OWN REWARD
HERE!**

America's Security is YOUR Security

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

SAVE EACH WEEK	AND YOU WILL HAVE		
	In 1 Year	In 5 Years	In 10 Years
\$ 2.50	\$130.00	\$ 668.97	\$ 1,440.84
3.75	195.00	1,004.20	2,163.45
7.50	390.00	2,009.02	4,329.02
12.50	650.00	3,348.95	7,217.20
18.75	975.00	5,024.24	10,828.74

(Dalje prihodnjič)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

V "Enakopravnosti" dobite
edno sveže dnevne novice o do-
odkih po svetu in doma!

MIHAIL SOLOHOV

TIHI DON

DRUGA KNJIGA

(Nadaljevanje)

— Kaj pa, če voda zamrzne v hladilniku — kaj potem? — Kakšen odklon je pa pri hudem vetru? Kako pa je tole, tovariš Bunčuk? — ga je obkladala z vprašanji in pričakujoče upirala vanj velike črne oči z nezakupnim in toplim bleskom.

V njeni pričujočnosti se je počutil nekako tesno; kakor da bi si hotel povrtniti za to utesjenost, je od nje še več zahteval; bil je izrazito hladen, toda občutil je nekaj vznemirljivo nenavadnega, kadar je zjutraj ob pravem času, natančno ob sedmih prihajala v klet, zmrzljivo vtikala roke v rokave zelene podložene bluže in drsala s podplati prevelikih vojaških škornjev. Ni bila veliko manjša od njega, polna tiste jedre polnote, ki je lastna vsem dekletom, ki so zdrave in telesno delajo, morebiti malo upognjena in skoraj celo nelepa, če bi je velike, močne in divje oči ne pollepšale.

Te štiri dni je skoraj ni nikoli pogledal natančneje. V kleti je bilo temno, da bi jo bil težko, pa tudi utegnil ni nikoli opazovati njenega obraza. Peti dan zvečer sta odšla skupaj. Ona je šla prva; ko se je vzpele na vrhno stopnico, se je obrnila k njemu z nekim vprašanjem. Bunčuk je na tistem zastokal in se ozrl nanjo v večerni svetlobi. S privajeno kretnjo si je popravljal lase, čakala na odgovor z malo nagnjeno glavo in ga od strani gledala. Toda Bunčuk je preslišal; počasi je stopal po stopnicah, stiskalo ga je sladko boleče občutje. Njej so od napora (bilo je težko popravljati lase, ne da bi si odvezala ruto) skoraj drhtele rožnate nosnice, presijane od zahajajočega sonca. Poteze ustnic so bile moške in hkrati otroško rahle. Na dvignjeni zgornji ustnici ji je temnel droben puh, ki je še razločneje poudarjal motno belino polti.

Bunčuk je nagnil glavo kakor pod udarcem in dejal šaljivo slovesno:

— Ana Pogudko ... strojničar številka dve, lepa si kakor pravljica!

— Neumnosti! — je rekla

trdno in se zasmejala. — Neumnosti, tovariš Bunčuk! ... Sprašujem: obklej pojdemo na strelisce?

Spricho nasmeha je postala preprostejša, dostopnejša, bolj zemeljska; Bunčuk se je ustavil ob njej; presenečeno je gledal v konec ulice, kjer je visoko viselo sonce, vse preplavljalo s škrlatno povodnijo, in tiho odvrnil:

— Na strelisce? Zjutraj. Kam greš? Kje stanuješ?

Imenovala je neko predmestno ulico. Odšla sta skupaj. Na križišču ju je došel Bogovoj.

— Bunčuk, poslušaj! Kako se jutri dobimo?

Spotoma je Bunčuk pojasnil, da se bodo zbrali za Tiho hosto, tjakaj bosta Krutogorov in Hvilčko pripeljala z izvoščkom strojnico; zbor je ob osmih zjutraj. Bogovoj je šel z njima dve četrti, potem se je poslovil. Bunčuk in Ana Pogudko sta šla nekaj trenutkov molče. Ošinila ga je po strani in vprašala:

— Ali ste kozak?

— Sem.

— Bivši častnik?

— Eh, kakšen častnik neki!

— Od kod ste doma?

— Iz Novočerkaska.

— Ste že dolgo v Rostovu?

— Nekaj dni.

— In pred tem?

— Bil sem v Petrogradu.

— Od katerega leta ste v stranki?

— Od tisoč devetsto trinajst.

— Kje pa imate družino?

— V Novočerkasku, — je naglo hlastnil in prošeče stegnil roko: — Počakaj, naj jaz vprašam: ali si Rostovčanka?

— Ne, rojena sem bila v Jekaterinoslavščini, zadnje čase pa sem živela tukaj.

— Zdaj bom jaz spraševal. Ali si Ukrajinka?

Za sekundo se je obotavljala, potem je trdo odgovorila:

— Ne.

— Judinja?

— Da. A kaj? Me nemara jezik izdaja?

— Ne.

— Zakaj pa si potem uganil, da sem Judinja?

Poskušal je ujeti korak, zato je skrajšal prestop in odgovoril:

— Po ušesu, obliki ušesa in oči. Sicer pa imaš malo svoje narodnosti ... Pomislil je in dodal: — Lepo je, da si pri nas.

— Zakaj? — se je pozanimala.

— Vidiš: Judje so na slabem glasu in mislim, da marsikak delavec tako misli — saj sem vendar sam delavec, — je mimogrede pripomnil, — da Judje samo vodijo, sami pa ne gredo v ogenj. To ne drži in ti z blestečim zgledom zavračaš to zmotno mišljenje. Si se kaj učila?

— Sem, lani sem dokončala gimnazijo. Kakšno izobrazbo pa imate vi? Zato sprašujem, ker pogovor izpričuje, da niste iz delavskih vrst.

— Veliko sem bral.

Hodila sta počasi. Namenoma je krožila po stranskih ulicah, na kratko govorila o sebi in ga nadalje spraševala o Kornilovlji vstaji, o razpoloženju peterskih delavcev, o oktobrskem prevratu.

Nekje na obali so se mokro razlegli strelji iz puške, odsekano je zmotila tišino strojnica. Ana ni pozabila vprašati:

— Kateri sistem?

— Louis.

— Kateri del jezmena je že izpraznjen?

Bunčuk ni odgovoril, občudoval je pomarančasti, s smaragdno sinjem posuti stožec žaromet, ki se je kakor roka stegoval od zasidranega vlačilca do vrha večernega neba, zardelega od večerne zarje.

Ko sta tri ure hodila po prazen mestu, sta se razšla pred hišo, kjer je stanovala Ana.

Bunčuk se je vrnil domov, bilo mu je toplo od nezavedne notranje zadovoljnosti. "Dober tovariš, pametno dekle! Lepo sva se pomenkovala in še zdaj mi je toplo pri srcu. Posurovel sem zadnji čas, a prijateljsko občevanje z ljudmi je nujno potrebno, če ne, otrdiš kakor vojaški prepečenec ..." — je premišljeval, sam sebe slepil in se zavedal, da se slepi.

Abramson, ki se je ravnokar vrnil s seje vojaško-revolucionarnega odbora, ga je začel spraševati o pripravljenosti strojničarjev; med drugim je vprašal tudi o Ani Pogudko:

— Kaj je z njo? Če ne ustreza, jo lahko porabimo za drugo delo, jo zamenjamo.

— Ne, kaj pa misliš! — se je preplašil Bunčuk. — Zelo vro dekle!

Občutil je skoraj nepremagljivo željo, da bi se pogovarjal o njej in vzdržal se je samo spricho velikega napora volje.

6

25. novembra so bili opoldne pritegnjeni iz Novočerkaska Kaledinovi oddelki. Vzdolž železniške proge, po obeh straneh napisa, so šle tenke vrste častniškega aleksejevkega oddelka. Na desnem krilu so se gostejše premikale sive postave kadetov. Partizani Popovljega oddelka so obšli rdečo ilovnato grapo na levem krilu. Nekateri, od daleč vidni kakor drobcene sive kopicke, so poskakali v jarek; prebijali so se na drugo plat, se usmerjali, se ustavili in spet stekli.

Med rdečegardističnimi strelci, razpostavljenimi po nabičevanjskem okraju, je bilo čutili zaskrbljen nemir. Delavci, mnogi prvokrat s puško v roki, so okužali strah; plazili so se sem ter tja in si mazali črne površnike z jesenskim blatom; drugi so dvigali glave; ogledovali so oddaljene, spricho razdalje zmanjšane postave belih.

Zraven strojnice je bil v strelcih Bunčuk je zamenjal svoj bedasti površnik s plaščem, v katerem se je počutil privajeno in mirno.

Začeli so brez povelja streljati. Niso vzdržali napete tišine. Komaj je počil prvi strel, je Bunčuk zaklel, vstal v vso višino in zakričal:

— Ne-haj-te! ...

Njegov krik je preglušilo drobno škrebetanje strelcev in Bunčuk je zamahnil z roko; poskušal je preppiti streljanje, ko je poveljeval Bogovoj: "Ogenj!" Ta se je prislonil k orožju z nasmejanim, a prstenim obrazom in položil prste na ročaj prožila. Znano drdranje strojnice je Bunčuku prerešalo sluh. Za trenotek se je ozrl proti nasprotnim strelcem, ki so polegali, poskušal oceniti zadetke, potem pa je planil pokonci in stekel vzdolž strelcev k drugim strojniam.

— Ogenj!

— Saj ga dajemo! ... Ho-ho-ho! — je zavijal Hvilčko in obrnil proti njemu preplašen in srečen obraz.

Ob tretji strojnici od sredine

niso bili povsem zanesljivi fantje. Bunčuk je stekel k njim. Na pol poti se je sklonil in pogledal skozi luknjo: v rosnih krožicah stekel je bilo videti migljajoče sive kupčke. Od onod so sprožili razločno, rešetajočo salvo. Bunčuk je padel in že leže sprevidel, da tretja strojnica napačno meri.

— Niže! Vragi! ... — je zakričal, se previjal in se plazil vzdolž strelcev.

Krogle so žvižgale blizu nad njim mrtvaško pesem. Aleksejevci so streljali pravilno kakor na vajah.

Ob strojnici, ki je neumno visoko dvigala nos, je ploskoma ležalo moštvo: vodja Grk Mihailidze, ki je vzel previsoko tarčo, je brez prenehanja drdral in zapravl cel kup jermenov; zraven njega je krehal prestrašeni, pozeleneli Stepanov; za njima je vtaknil glavo v zemljo, se skrčil kakor želja in se komaj dvigal na stegnjenih, razkoračenih nogah.

OPREMLJENO SOBO

SE ODDA V NAJEM PRI MIRNI DRUŽINI.

Vpraša se na

1062 E. 67 St.

MLADA DVOJICA

išče stanovanje s 2 ali 3 sobami. Oba stalno zaposlena. Želita najraje v st. clairskem okrožju, od E. 60 do E. 72 St. Kdor ima za oddati, naj pokliče HE 5311.

FORNEZI

Novi fornezi na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro. Resetting \$15 — tičenje \$5; pramenjamo stare na olje. Tinning & Roofing. CHESTER HEATING CO., 1193 Addison Rd., EN 9487. Govorino slovensko.

Sobo se odda v najem poštenemu moškemu.

Dobi tudi hrano.

Vpraša se na

1393 E. 32 St.

CLEVELAND RAZSTAVA

JEDIL in DOMA

SE OTVORI JUTRI

\$10,000 v nagradah

Public dvorana

9. SEPT. do 17.

DNEVNO 1. - 11. ZV.

Vstop. 50c—Zaprto ob nedeljah

Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da smo prevzeli znano mlekarno

ROSEDALE DAIRY

1083 EAST 68th STREET

katero bomo vodili skupno pod imenom

CLOVER DAIRY

1003 EAST 64th STREET

Se priporočamo vsem sedanjim, kakor tudi novim odjemalcem. Vsem jamčimo točno postrežbo. Pri nas dobite vse mlekarske izdelke.

Joseph Meglich in Sinovi

Razpis službe

OSKRBNIKA

Direktorij

"Slovenskega delavskega doma"

15335 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio

RAZPISUJE SLUŽBO OSKRBNIKA SLOV. DEL. DOMA

Oskrbnik ima mesečno plačo s prostim stanovanjem petih sob, gorkoto in razsvetljavo. Za podrobnejše informacije se lahko obrnete na predsednika direktorija.

V prvi vrsti se bo vpoštevalo prošnje delničarjev. Pismene prošnje morajo biti potom pošte poslana na urad tajnika najkasneje do 15. septembra.

Direktorij Slov. del. doma, Vincent Coff, tajnik

gah železničar, prijatelj Krutogorova.

Bunčuk je odrinil Mihailidzeja, se dolgo mrgodil, iskal tarčo, ko pa je usekal, ko je strojnica zataktakala in se mu enakomerno zatresla pod rokami, so se pokazali tudi uspehi: gruča kadetov, ki se je prebijala v teku na drugo plat, se je usula s pobočja nazaj in zgubila enega na ilovnati čistini.

Bunčuk se je vrnil k svoji strojnici. Bledi Bogovoj (na licu so mu močnejše modre lice smodnika) je ležal na boku, bruhal kletvine in si prevezoval v meča ranjeno nogo.

— Streljaj, hudič te vzemi! ... — je rjul ognjenordeči rde-

Nakladalci tovara

Tovorni nakladalci za Nickel Plate, E. 9th in Broadway. Plača \$1.09 na uro s plačo čas in pol nad 8 ur.

Vpraša se za

Mr. Phipps

NICKEL PLATE

RAILROAD CO.

E. 9th & Broadway

Zakrajsek Funeral Home, Inc. 6016 ST. CLAIR AVENUE Tel: ENdicott 3113

1883

1948

NAZNANILO IN ZAHVALA

Žalostnega in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminul naš dobi soprog in oče

Louis Ivanc

ki je po daljši boleznici previden z svetimi zakramenti zaspal v Gospodu dne 4. julija 1948.

Dragi pokojnik je bil rojen dne 3. junija 1883 v vasi Žude-Ortenek pri Ribnici.

Pogreb pokojnika se je vršil dne 7. julija 1948 iz Jos. Zele in sinovi pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida in po sveti maši zadušnici, katero je daroval č. g. Rev. Francis M. Baraga ob asistenci čč. gg. Rev. Franc Gabrovška in Rev. Victor N. Tomca smo ga položili k zemeljskemu počitku na pokopališču Kalvarijska.

V prijeto dolžnost si štejem, da se na tem mestu prav iskreno zahvalimo č. g. Rev. Francis M. Baragi, ki je pokojnika previdel z svetimi zakramenti, opravil pogrebno sveto mašo zadušnico, ter pokojnika spremil iz Zeletovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida, in potem na pokopališče, vse do njegovega groba. Za vse to naš iskreni Bog plačaj!

Dalje se zahvalimo čč. gg. Rev. Franc Gabrovšku in Rev. Victor N. Tomcu za asistenco pri sveti maši.

Našo iskreno zahvalo naj prejmejo vsi oni številni, ki so poklonili toliko lepih vencev ter pokojnika ozaljšali, ko je počival na mrtvaškem odru.

Enako iskrena zahvala vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo opravile za mir in pokoj njegove duše.

Dalje zahvala vsem, ki so dali avtomobile na dan pogreba povsem brezplačno. Iskrena zahvala vsem, ki so pokojnika kropili ter molili za mir in pokoj njegove duše. Dalje vsem onim, ki so se udeležili pogreba ter spremili pokojnika vse do njegovega groba.

Hvala društvom sv. Janeza Krstnika št. 37 ABZ, Lipa št. 129 SNPJ in Jugoslav Camp št. 293 WOW za vse, kar so dobrega storili.

Zahvala bratrancema Jos. in Anton Ilc v Canadi, ki sta prišla na pogreb.

Posebej se še zahvalimo Mr. in Mrs. Smalc za vso pomoč tekom boleznici pokojnika, ki sta jo nudila in nam s tem veliko pomagala.

Zahvala pogrebniemu zavodu Joseph Zele in sinovi za tako vzorno vodstvo pogreba ter vso prvovrstno poslug, ki so nam jo dali.

Ti pa, predragi soprog in ljubljene oče, počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška gruda, duši Tvoji blagi pa večni mir v družbi izvoljenih. Bog Ti daj sveti raj in, da se enkrat snidemo tamkaj vsi nad zvezdami.

Zalujoci ostali:

MARY IVANC, soproga

LOUIS, ml., sin ALBINA poročena HAURY, hči JANICE, vnukinja

Cleveland, O., 8. septembra 1948